

Ekonomistyrningspolicy

Antagen av kommunfullmäktige den 11 juni 2020

Dokumenttyp: Policy
Diarienummer: KS 2020/549
Giltighetstid: Vartannat år
Dokumentansvarig: Ekonomichef

Ekonomistyrningspolicy

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras av kapitel 11 i kommunallagen (2017:725). Där stadgas bland annat att kommunfullmäktige skall besluta om riktlinjer för medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder skall även tillämpa lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Redovisningsprinciper som är särskilt betydelsefulla framgår av kommunens årsredovisning. I ekonomistyrningsprinciperna fastslås regler och principer som syftar till att skapa effektivitet i ekonomisk planering och uppföljning samt i det samlade resursutnyttjandet.

Innehållsförteckning

1 INLEDNING.....	3
2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	4
3 PLANERING.....	4
4 UPPFÖLJNING	6
5 KOMMUNENS FÖRTROENDEVALDA REVISORER	9
6 KOMMUNENS LÅN.....	9
7 FÖRVALTNING AV LIKVIDA MEDEL	
8 FÖRVALTNING MEDEL AVSÄTTA FÖR PENSIONS FÖRPLIKTELSE... ..	10
9 RESULTAT AV GIFTS FINANSIERADE VERKSAMHETER	10
10 TAXOR OCH AVGIFTER.....	10
11 BORGENSÅTAGANDE.....	10

1 INLEDNING

1.1 Syfte

Dokumentet ska tydliggöra principer som ska användas i Ragunda kommun det gäller:

- Ekonomisk redovisning
- Budget och omfördelning (resursfördelning)
- Prognoser
- Resultat avgiftsfinansierade verksamheter
- Investeringar
- Taxor och avgifter

Ragunda kommuns författningssamling reglerar ansvars- och arbetsfördelning mellan kommunfullmäktige, nämnder och kommunstyrelse.

1.2 Huvudprinciper för ekonomistyrningen

Kommunens ekonomistyrning baseras på fyra huvudprinciper:

- Lagar och förordningar skall följas
- Verksamheten skall styras enligt Ragunda kommuns författningssamling
- Tillgängliga resurser skall utgöra ram
- Befogenheter skall delegeras

Lagar och förordningar, tillgängliga resurser samt övergripande mål utgör ram för den verksamhet som skall bedrivas.

Befogenheter skall delegeras. Ansvar för verksamhet, ekonomi och resultat skall ligga hos en och samma befattningshavare, vilket regleras i aktuell delegationsordning hos respektive nämnd/förvaltning.

2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Ekonomistyrningen handlar om att utifrån tillgängliga resurser och god ekonomisk hushållning sätta finansiella mål och fördela resurser mellan kommunens nämnder och verksamheter. God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, samt att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt.

Enligt kommunallagen ska samtliga kommuner bedriva en god ekonomisk hushållning och detta ur både ett finansiellt perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv.

2.1 Verksamhetsperspektivet

Verksamhetsperspektivet handlar om att kommunens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt och det ska gå att se ett samband mellan resurs, prestation, resultat och effekt. Det måste alltså vara uppföljningsbart.

2.2 Finansiella perspektivet

I det finansiella perspektivet handlar god ekonomisk hushållning främst om att säkerställa att varje generation själv bär kostnaderna för den service som den konsumerar. Det innebär också att ingen kommande generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Ragunda kommun eftersträvar ekonomisk hållbarhet över tid och det ska uppnås genom en ekonomi i balans och långsiktig planering.

3 PLANERING

Enligt kommunallagen skall kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Budgeten ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret ska vara periodens första år.

3.1 Budget- och investeringsprocess

Ragundas kommun använder sig av rambudgetering med målstyrning. Utifrån ekonomiskt läge tilldelas styrelse och nämnder anslag för förvaltningen.

Kommunfullmäktige beslutar hur mycket verksamheterna får kosta genom att fastställa en budget.

Arbetsgången beskrivs i budget- och investeringsprocessen fastställd av kommunfullmäktige 2020-04-23, §30, diarienummer KS 2020/279.

3.2 Driftbudget

Kommunstyrelsen anger inriktning för nämndernas budgetarbete. Anvisningar för kommunens budgetarbete utfärdas av kommunstyrelsens.

Kommunstyrelsen bereder och tar fram förslag till kommunens samlade budget. Enligt kommunallagen är kommunstyrelsen ansvarig för att upprätta ett förslag till kommunens budget senast oktober månads utgång.

Kommunstyrelsen ska i sitt förslag till samlad budget för kommunen ange mål och riktlinjer för kommunen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige före november månads utgång. Den ska upprättas i enlighet med kommunallagens och kommunens krav på god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktige fastställer nämndernas budgetramar och kan genom beslut justera dessa ramar under pågående år. Om kommunfullmäktige beslutar att en nämnd får utökad ram ska kommunfullmäktige samtidigt ange hur finansieringen ska ske i enlighet med uppsatta finansiella mål.

3.3 Investeringsbudget

Investeringar som görs i den kommunala verksamheten innebär kostnadsbelastningar över långa perioder. Det är därför viktigt att investeringarna finansieras så att kommande generationer inte belastas med effekter av tidigare investeringar.

En investering avser anskaffande av en tillgång som man antar kommer att ha ett framtida ekonomiskt värde. För att klassas som en anläggningstillgång (investering) måste dock ytterligare tre villkor vara uppfyllda:

- Tillgångens inköpspris måste överstiga 50 000 kronor exklusive moms
- Tillgången måste vara fysisk och avsedd för stadigvarande bruk
- Tillgången måste ha en beräknad ekonomisk livslängd (nyttjandeperiod) överstigande tre år.

Kommunstyrelsen skall årligen upprätta en investeringsbudget för kommande år inkl. en plan för nästkommande tre år.

Investeringsplanen upprättas enligt beslut i kommunfullmäktige, diarienummer KS 2020/279.

Kommunfullmäktige fastställer investeringsbudgeten före november månads utgång.

3.4 Ombudgetering av investeringar

Anslagsbindningen för investeringar är per verksamhetsområde (VA, renhållning, fastigheter osv.). För ombudgetering av investeringsmedel under innevarande år krävs särskilt beslut från utskott eller om det saknas, hos kommunstyrelsen.

Vad gäller anslag för investeringar som ännu ej ianspråktagits eller färdigställt skall ombudgetering begäras hos utskott eller om det saknas hos kommunstyrelsen.

I samband med årsbokslutet görs en avstämning och analys av ej avslutade/påbörjade investeringsprojekt, överföring av medel beslutas av kommunstyrelsen.

4 UPPFÖLJNING

Kommunstyrelsen har ansvar för kommunens ekonomiska förvaltning som helhet och har uppsiktsplikt över nämnderna. I denna roll ska kommunstyrelsen inhämta det underlag den behöver för att bedöma om kommunfullmäktige behöver agera.

Nämnderna har ansvar för hur deras ekonomi och verksamhet utvecklas.

Uppföljning ska ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvaret för uppföljning ligger hos nämnderna som kontinuerligt ska följa upp verksamheten.

4.1 Ekonomisk månadsrapport till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen får vid varje sammanträde en redovisning av ekonomisk månadsrapport av verksamheterna. Syftet med denna är att få en överblick av verksamheternas utfall och hur efterföljelsen av budget ser ut.

Månadsrapporten är inte att betrakta som ett delårsbokslut.

För att kommunstyrelsen ska få en bra ledning och styrning av ekonomin är det en förutsättning att ekonomirapporterna presenteras och innehåller den information som KS-ledamöterna behöver.

Kommunstyrelsen ska omgående (max 14 dagar) fatta beslut så att verksamheten/er kan vidta erforderliga åtgärder vid budgetavvikelse.

4.2 Delårsrapport

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport som upprättats enligt 13 kap. 1 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

Styrelsen ska inom två månader efter utgången av den period av räkenskapsåret som delårsrapporten omfattar överlämna delårsrapporten till fullmäktige och revisorer.

Delårsrapport upprättas per den 31 augusti.

Delårsrapporten upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) samt enligt gällande rekommendationer från RKR, Rådet om kommunal redovisning.

Delårsbokslutet innehåller uppföljning och analys av verksamheten hos nämnder utifrån uppdrag, inriktning och mål, ekonomiskt periodutfall och helårsprognos samt investeringar.

Kommunens förtroendevalda revisorer, med stöd av de sakkunniga revisorerna, gör en övergripande granskning av delårsbokslutet.

Delårsbokslutet beslutas i nämnder och fastställs av kommunfullmäktige i oktober.

4.3 Prognos

Kommunstyrelsen upprättar, med utgångspunkt från nämndernas prognos, en totalprognos som rapporteras till kommunfullmäktige i delårsrapporten.

Det är viktigt att prognosen är så realistisk som möjligt, och att kostnader och intäkter inte över- eller underskattas. För höga kostnader i prognosen kan leda till krav på besparingsåtgärder och omprioriteringar som kommunen egentligen inte behöver göra. Resurser riskerar då att används på ett inte optimalt sätt för kommunen.

Om nämnden lämnar en prognos som avviker negativt från budget, ska nämnden i delårsrapporten beskriva de åtgärder som vidtagits och planeras genomföras. Utöver detta ska nämnden beskriva konsekvenserna och vilka åtgärder som behöver vidtas om nämnden ska uppnå en budget i balans.

4.4 Årsredovisning

Enligt kommunallagen ska styrelsen, efter att den har fått övriga nämnders redovisningar, upprätta en årsredovisning.

Årsredovisningen ska lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Årsredovisningen ska godkännas av fullmäktige. Det ska ske innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet.

Årsredovisning för Ragunda kommun upprättas av kommunstyrelsen per den 31 december.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) samt enligt gällande rekommendationer från RKR, Rådet om kommunal redovisning.

Årsredovisningen innehåller uppföljning och analys av verksamheten hos nämnder utifrån uppdrag, inriktning och mål, ekonomiskt utfall samt investeringar.

Kommunens förtroendevalda revisorer, med stöd av de sakkunniga revisorerna, gör en övergripande granskning av bokslut och årsredovisning.

Årsredovisningen beslutas i nämnder och fastställs av kommunfullmäktige under april månad.

4.5 Internkontroll

Internkontroll upprättas årligen av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning.

Internkontrollplan fastställs av kommunstyrelsen.

5 KOMMUNENS FÖRTROENDEVALDA REVISORER

Kommunens revisorer omfattas i tillämpliga delar av riktlinjerna vad gäller årshjul för planering och uppföljning med skillnaden att underlag och rapportering ska tillställas kommunfullmäktiges presidium.

6 KOMMUNENS LÅN

Nya lån ska i första hand tas upp till investeringar som genererar intäkter eller minskade driftkostnader. Nya lån får i normalfallet ej tas för löpande driftskostnader.

Låneskulden ska amorteras i den takt som ekonomin tillåter.

Ramar för upptagande av nya lån beslutas av kommunfullmäktige.

Omsättning av lån som förfaller under året beslutas av kommunstyrelsen och kan delegeras enligt gällande delegationsordning.

Inom ramen för vad likviditeten tillåter får kommunstyrelsen lösa lån som förfaller.

7 FÖRVALTNING AV LIKVIDA MEDEL

Ragunda kommun ska eftersträva en god likviditet. Likvida medel skall finnas på konto i upphandlad bank motsvarande det belopp som krävs för att klara kommunens betalningsförmåga på kort sikt.

Överskjutande medel placeras på ett räntebärande konto alternativt i räntebärande värdepapper. Vid alla placeringar skall riskfaktorer som ränterisk, kreditrisk, valutarisk och likviditetsrisk bedömas. Medel får endast placeras i placeringsalternativ med låg risk.

I kommunens förvaltning finns även medel i stiftelser/fonder som under åren blivit skänkta till kommunen med förbehåll om vad de får nyttjas till. Dessa medel får placeras enligt ovan och avkastningen får delas ut enligt stiftelsen/fondens stadgar.

Placering av likvida medel beslutas av kommunstyrelsen och kan delegeras enligt gällande delegationsordning.

8 FÖRVALTNING AV MEDEL AVSATT FÖR PENSIONS FÖRPLIKTELSE

Kommunens pensionsredovisning sker enligt den Kommunala redovisningslagens blandmodell vilken innebär att pensionsförpliktelser som intjänats från och med 1998 redovisas i balansräkningen, medan pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen.

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att beakta denna pensionsskuld eftersom det inte finns några fonderade medel för att möta de betalningar som kommer att uppstå när skulden ska regleras.

Ragunda kommun ska i sin likviditetsplanering se till att medel finns tillgängliga för utbetalning av pensioner.

9 RESULTAT AVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETER

För de avgiftsfinansierade verksamheterna, VA och renhållning, gäller att det ekonomiska årsresultatet skall föras över till nästa budgetår och särredovisas i en resultatregleringsfond. I kommunens bokföring balanseras överskott som en förutbetalad intäkt från avgiftskollektivet.

10 TAXOR OCH AVGIFTER

Kommunfullmäktige beslutar om regler för taxe- och avgiftssättningen i kommunen och om nya verksamheter ska avgiftsfinansieras.

Om kommunfullmäktige har beslutat om att en taxa ska indexuppräknas kan taxan regleras löpande utan förnyat beslut i fullmäktige.

11 BORGENSÅTAGANDE

Borgensåtaganden är ingen tvingande eller obligatorisk verksamhet för kommunen. Kommunen kan själv bestämma borgensåtagandenas ändamål och omfattning med beaktande av ekonomiska konsekvenser och kommunens kompetens enligt gällande lagstiftning.

Ragunda kommun har en restriktiv inställning till borgen. Kommunens huvudprincip är att inte åta sig borgensansvar gentemot banker eller andra kreditgivare. Om det undantagsvis aktualiseras frågor om kommunala borgensåtaganden ska sådana ärenden tas upp till särskild prövning i kommunfullmäktige.

11.1 Borgen – helägda bolag

Borgen kan lämnas till av kommunen helägda bolag för lån till investeringar. En årlig avgift tas ut på borgensbeloppet.

11.2 Riskbedömning och säkerhet

Att ingå borgen innebär alltid en risk. I beslutsunderlaget ska ingå en bedömning av den risk borgen medför för kommunen och hur stort inflytande ett sådant risktagande kan få för kommunens ekonomi.

Kommunen ska alltid undersöka möjligheten att ta ut säkerheter i de fall gäldenären inte är ett helägt kommunalt bolag. Säkerhet kan bestå av pantbrev eller företagsinteckning. Om utrymme för säkerheter saknas ska kommunen upprätta ett avtal med gäldenären där kommunens rätt till fastigheten/objektet fastställs i händelse av konkurs.

Alla borgensåtaganden med investeringsändamål ska innehålla krav på att gäldenären fullvärdes-försäkrar investeringen under hela åtagandet. Beviljad borgen bör tids- och beloppsbegränsas.

11.3 Borgensavgift

En borgensavgift skall täcka de administrativa kostnaderna för borgensåtagandet samt utgöra kompensation för risktagandet och ersättning för den påverkan på kommunens kreditvärdighet som borgensåtagandena har. Borgensavgift är en årlig avgift på den aktuella lånesumman som täcks av borgen. Borgensavgifter tas inte ut avseende borgen som lämnats tidigare än när denna policy gäller.

Tre olika borgensavgifter kan användas:

- 0,6 % av lånebeloppet i de fall kommunen ej erhåller någon säkerhet för borgensåtagandet.
- 0,25 % av lånebeloppet då kommunen erhåller säkerhet för borgensåtagandet i form av pantbrev. Denna avgift skall även kompensera den risk det finns för att panten vid en realisering inte täcker borgensbeloppet.
- 0,10 % av lånebeloppet vid borgen för byggnadskreditiv. Byggnadskreditivet löper under kort produktionskedje. När byggprojektet avslutas aktualiseras nya lån.

11.4 Rapportering

Förutom i årsredovisningen redovisas under året ingångna och infriade borgensåtaganden i delårsbokslutet.